

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשנ"ג

ערב שבת-קודש

פרשת מקץ / חנוכה

כ"ט בכסלו ה'תשס"ט

שנת הקהל

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ט בכסלו ה'תשס"ט – ו' בטבת ה'תשס"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ט בכסלו	ה' תמורה פרק ד. לב טהור וגוי. ספר טהרה והוא ספר עשירי.. ה' טומאת מת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	ה' שכירות פרק יא.	מליית קז. מ"ע קז.
ש"ק	ל' כסלו	פרק ג-ה.	פרק יב.	מ"ע קז.
א'	א' בטבת	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע קז.
ב'	ב' בטבת	פרק ט-יא.	ה' שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
ג'	ג' בטבת	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע קז.
ד'	ד' בטבת	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע קז.
ה'	ה' בטבת	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קז.
ו'	ו' בטבת	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קז.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.10	4.43.6	12.12	11.42	9.09	6.46	5.45	5.25	4.34	ו', כ"ט בכסלו
5.11	4.44.3	12.12	11.42	9.09	6.46	5.45	5.25	4.34	ש"ק, ל' כסלו
5.12	4.44.9	12.13	11.43	9.10	6.47	5.46	5.25	4.35	א', א' בטבת
5.12	4.45.6	12.13	11.43	9.10	6.47	5.46	5.25	4.35	ב', ב' בטבת
5.13	4.46.3	12.14	11.44	9.10	6.47	5.46	5.26	4.35	ג', ג' בטבת
5.14	4.47.2	12.14	11.44	9.11	6.48	5.47	5.24	4.36	ד', ד' בטבת
5.14	4.48.0	12.15	11.45	9.11	6.48	5.47	5.24	4.36	ה', ה' בטבת
5.15	4.48.7	12.15	11.45	9.12	6.48	5.47	5.25	4.36	ו', ו' בטבת

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
מקץ - חנוכה	5:23	4:07	5:24	4:21	5:22	4:10	4:25	5:26
ויגש	5:28	4:12	5:29	4:26	5:27	4:15	4:30	5:31

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

עבודה במסירות נפש מביאה להידור למעלה מהידור

מה הסיבה ל"מהדרין מן המהדרין" דווקא בחנוכה? • שלושה אופנים בקיום המצות: על-פי דין, הידור, ועבודה במסירות נפש • בין הידור לפי המתחייב בשכל, לעשייה ללא הרגש עצמי ובלבד שהדבר ייעשה • על עבודה במסירות נפש מתנהגים גם מלמעלה בדרך שלמעלה מהטבע • וגם לימוד מיוחד לתלמידי הישיבות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. מצות¹ נר חנוכה חלוקה מכל המצוות בשני עניינים:

א) בכל המצוות ישנו קיום המצווה כתיקונה, וההידור במצווה, אבל אין עניין של הידור מן ההידור.

ב. בחנוכה ישנם שני ניסים²: (א) ניצחון המלחמה, שעל זה תיקנו הלל והודאה, (ב) נס פך השמן, שעל זה תיקנו הדלקת הנרות.

וראיה לדבר - מדברי הגמרא³ "הידור מצווה עד שליש במצווה", והגמרא מוסיפה "עד שליש משלו, מכאן ואילך משל הקב"ה", ונמצא, שיכולים להדר עד אין שיעור, וכל זה נכלל ב"הידור מצווה".

ועניין "מהדרין מן המהדרין" הוא (לא במצות הלל והודאה, אלא) במצות הדלקת הנרות הקשורה עם נס פך השמן.

מה שאין כן במצות חנוכה ישנה לא רק המצווה עצמה, ולא רק הידור מצווה, אלא גם מהדרין מן המהדרין³.

ולהבין מעלת נס פך השמן על כל הנסים ובכללם גם נס ניצחון המלחמה - יש להקדים ולבאר שבהנהגות שלמעלה מצינו ג' אופני הנהגות:

ב) בכל המצוות - מקיימים רוב בני-ישראל רק את המצווה עצמה. אבל במצות נר חנוכה נהגו כל

א) הנהגה טבעית. - ההנהגה הטבעית גופא יכולה להיות באופן נעלה, בהצלחה, אבל, אף שזהו עניין של הצלחה, הרי זה בכל זאת רק הצלחה שעל-פי טבע.

ב) בכל המצוות - מקיימים רוב בני-ישראל רק את המצווה עצמה. אבל במצות נר חנוכה נהגו כל

(4) שו"ע או"ח סתרע"א ס"ב, בהגהת הרמ"א.

(1) חלקה הראשון (ס"א"ה) הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר, ונדפס בלקו"ש ח"א ע' 92 ואילך. והמשכה (ס"ו ואילך) - מהנחה בלתי מוגה.

(5) ראה השקו"ט בזה - בלקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. חט"ו ע' 366 ואילך. חכ"ה ע' 235 ואילך. ועוד.

(2) ב"ק ט, ב.

(3) שבת כא, ב. וראה בארוכה אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר ח"א ע' רכא ואילך.

הנהגה שלמעלה מהטבע.
אבל אופן ההנהגה 'ג' - בא על-ידי מסירת נפש
דווקא, שהוא נעלה יותר גם מעניין הידור מצווה.

ד. וביאור מעלת המסירת נפש על הידור מצווה:
הידור מצווה פירושו שהאדם מקיים את
המצווה לא בגלל שמוכרח לקיימה, אלא יש לו
תענוג ("געשמאק") בדבר, ועושה זאת מתוך חשק
והיות, ולכן משתדל ומחפש דרכים כיצד לעשות
זאת באופן טוב ויפה יותר, אף-על-פי שאינו מחויב
בכך.

- והמשל לזה מעבד שמקיים פקודת המלך,
שאם אין לו געשמאק והיות בדבר, ועושה זאת רק
מפני שמוכרח לקיים את הפקודה, אזי מקיים הוא
את הפקודה כשלעצמה, מבלי להשתדל להדר,
כיוון שאין לו געשמאק בזה. מה שאין כן אם הדבר
יקר אצלו ויש לו חיות בדבר, אזי משתדל להדר
בזה. -

אבל אף-על-פי-כן, הרי הוא מציאות בפני
עצמו; ישנו הגעשמאק והרצון שרוצה לקיים את
המצוות, וישנה מציאותו של הרוצה.
מה שאין כן מסירת נפש פירושה - שאינו
מציאות בפני עצמו כלל, וכל מציאותו היא לקיים
רצון העליון.

כוונתו ומטרתו אינה שהוא יהיה ה"חושב",
ה"מדבר" וה"עושה"; כוונתו ומטרתו היא שהדבר
ייעשה, ובמילא, אין אצלו נפקא-מינה אם הדבר
ייעשה על-ידו או על-ידי אחר; העיקר שהדבר
ייעשה.

ועל-ידי העבודה דמסירת נפש, שמניח את
עצמו הצדה לגמרי, ומניח אפילו את נשמתו,
והעיקר אצלו הוא קיום המצווה - אזי משלם לו
הקב"ה "מידה כנגד מידה", שההנהגה שלמעלה
היא באופן נעלה יותר מנס, שזהו עניין שאינו
קשור כלל עם מציאות.

ה. וכיוון שבחנוכה עמדו בני-ישראל במסירת נפש
- לכן היה הנס דפך השמן כדי להראות חיבתן של
ישראל, שאין לזה שייכות לעניינים של מציאות;
על-ידי עניין של הידורים - נמשכת ההנהגה של
נסים שלמעלה מהטבע, אבל זהו עניין הקשור עם

(ב) הנהגה נסית שלמעלה מהטבע. ובאופן כזה
היה ניצחון המלחמה בחנוכה - "מסרת גבורים
ביד חלשים ורבים ביד מעטים"⁶, שזהו נס שלמעלה
מהטבע. - אילו היה הניצחון באופן של גבורים ביד
גבורים, הרי זה גם עניין של הצלחה, שהרי זוהי
מלחמה, אבל עדיין אין זה נס; אבל "גבורים ביד
חלשים ורבים ביד מעטים" הוא נס שלמעלה מהטבע.

ג) הנהגה שלמעלה גם מנס - דבר שאינו מוכרח
מצד עניני הגוף, או אפילו מצד עניני הנשמה, אלא זהו
עניין של הידור, והידור בעניני הנשמה - כפי שהיה
בהנס⁷ שמצאו שמן טהור, שזהו עניין הקשור רק עם
הנשמה, ויתירה מזה, שהיה רק כדי להראות חיבתן
של ישראל (שהרי על-פי דין היו יכולים להדליק גם
בשמן טמא, לפי שטומאה דחוייה או הותרה בציבור,
והנס היה רק בכדי להראות חיבתן של ישראל)⁸.

ג. היות שכל העניינים שלמעלה תלויים בעבודת
האדם, ישנם ג' אופנים בעבודת האדם שמביאים ג'
אופני הנהגות הנ"ל:

הנהגה טבעית - באה על-ידי קיום התורה
ומצוות, כמו שכתוב⁹ "אם בחוקותי תלכו וגו'
ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה", וכל שאר
הברכות¹⁰.

הנהגה נסית - באה על-ידי הידור מצווה דווקא;
כאשר לא מסתפקים בקיום המצווה רק על-פי דין,
אלא מהדרים במצווה, משתדלים שהמצווה תהיה
בהידור - אזי נותן הקב"ה "מידה כנגד מידה"¹¹,

6) נוסח הוראת "ועל הנסים" בתפלת העמידה וברהמ"ז.
7) ובפרטיות יותר: גם הנס דנצחון המלחמה חלוק משאר
הנסים, שכל הנסים, כמו הנס דיצי"מ והנס דפורים, קשורים
עם הגוף (הצלת הגוף או הצלה מיסורי הגוף), משא"כ נס
חנוכה קשור עם הנשמה, שהרי הגזירה היתה "להשכיחם
תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך", ועל זה עמדו בני"ל ולחמו
מתוך מס"ג, ונמצא, שגם הנס דנצחון המלחמה הו"ע הקשור
עם הנשמה. ובהו גופא ניתוסף עליו מיוחד בנס השמן
- שבעניני הנשמה גופא ה' זה ענין של הידור (מהנחה בלתי
מוגה).

8) ראה לקו"ש ח"א ע' 81 ואילך.

9) בחוקותי כו, ג ואילך.

10) שכן, בשביל מי נברא העולם - אם לא בשביל יהודים
מקיימי תומ"צ (מהנחה בלתי מוגה).

11) סנהדרין ז, סע"א.

וגעשמאָק, שעל-ידי זה נעשה הידור מצווה; אבל מסירת נפש – אין השכל מחייב. מסירת נפש הוא עניין שאין לו אחיזה בשכל.

ז. ועל-פי הידוע שמכל מועד נמשכת הארה על כל השנה¹⁴, הרי גם מהמועד דחנוכה צריכים לקחת על כל השנה כולה – שגם קיום המצוות שבכל השנה יהיה מתוך ביטול ומסירת נפש, שזהו תוכן העניין דמהדרין מן המהדרין. זאת ועוד:

הגוף, עם מציאות. מה שאין כן על-ידי מסירת נפש, שמניח לגמרי את מציאותו – נמשכת ההנהגה מלמעלה באופן שאינו נוגע כלל למציאות.

וכמו כן לאידך גיסא – שכאשר ההנהגה שלמעלה אינה קשורה עם מציאות, הרי היא מעוררת אצל בני-ישראל להניח את עצמם מתוך מסירת נפש. ודווקא עניין המסירת נפש ישנו בכל בני-ישראל, אפילו קל שבקלים – כאשר הרבר נוגע בנפשו¹² (שלא כמו בעניין תורה, צדקה וכו'). ולכן, בחנוכה, שאז היתה ההנהגה מלמעלה

על-ידי העבודה במסירת נפש, שמוניח את עצמו הצידה לגמרי, ומניח אפילו את נשמתו, והעיקר אצלו הוא קיום המצווה – משלם לו הקב"ה "מידה כנגד מידה"

ידוע¹⁵ שכל מצווה כלולה מכל המצוות, שלכן "העוסק במצווה פטור מן המצווה"¹⁶. ומזה מובן שמצוות נר חנוכה צריכה להאיר בכל המצוות, שגם בהם יהיה עניין המסירת נפש, שזהו עניין דמהדרין מן המהדרין.

ח. האמור לעיל שייך ונוגע לפועל גם אצל תלמידי הישיבה:

כללות העבודה של תלמידי הישיבה בלימוד התורה וקיום המצוות יכולה להיות בג' אופנים:

(א) שמירת סדרי הלימוד והנהגה כתיקונה הראויה לבחור תמים ("א ערליכער בחור").

(ב) לא רק ששומר סדרי הלימוד, ומיד לאחר הסדר סוגר את הגמרא או את ספר התניא, אלא הלימוד הוא באופן שאינו מביט על השעון, ולומד גם בזמן הפנוי שמחוץ לסדרי הלימוד (ופשיטא שכל ההכנות, לפני הלימוד ולאחרי הלימוד, אינם בזמן הלימוד אלא בזמן הפנוי), כי, לימודו אינו מפני ההכרח, אלא מפני יוקר העניין.

להראות חיבתן של ישראל – שעניין זה עוררו בני-ישראל על-ידי מסירת נפשם – הרי זה עורר אצל בני-ישראל את העניין ד"מהדרין מן המהדרין", היינו, לא רק קיום המצווה כתיקונה, ולא רק קיום המצוות בהידור, אלא מהדרין מן המהדרין, הנחת עצמותו וביטול לגמרי.

ולכן יש בנר חנוכה העניין דמהדרין מן המהדרין שאינו בשאר המצוות, וכל ישראל נהגו כן – כיוון שכללות ענינו של חנוכה הוא מהדרין מן המהדרין, ביטול לגמרי, שזהו עניין המסירת נפש.

י. והעניין בזה:

בזמן דחנוכה – טמאו כל השמינים שבהיכל¹³, והיינו, שטימאו והרעילו ("מ'האָט אָפּגע'ס'ט") את עניין השכל, ובמילא, לא היתה יכולה להיות ההנהגה על-פי שכל, והוצרכו לילך מתוך מסירת נפש שלמעלה מהשכל.

שכל – מחייב קיום המצוות כתיקונם, ויתירה מזה, שהשכל מחייב גם קיום המצוות בהידור, כיוון שגם על-פי שכל צריך להיות קיום המצוות מתוך חיות

14 ראה לקו"ת ברכה צח, ב.

15 ראה סה"מ תרנ"ה ע' לו. המשך תרס"ו ס"ע סח. סה"מ קונטרסים ח"ב תלה, ב.

16 סוכה כה, סע"א. וש"נ.

12 תניא פי"ט. ד"ה אין הקב"ה בא בטרוניא תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' רנז ואילך). סה"מ תש"ט ע' 118 ואילך.

13 שבת שם.

בעצם, מצד עצמו, ובמילא, עבודתו היא באופן שאינו חושב על עצמו כלל, אלא כל ענינו הוא לקיים רצון הקב"ה.

ואז נעשית גם ההנהגה מלמעלה באופן שלמעלה מהטבע לגמרי - שזוכה ומקבל חוש בענייני חסידות, שיורגש ויונח אצלו ("ער זאל דערהערן און באַ אים זאל זיך אַפלייגן") עניני אלקות - עם היותם למעלה מהשכל לגמרי (שהרי נגלה דתורה היא למעלה מהשכל לגמרי), אנושי, ופנימיות התורה היא למעלה מהשכל לגמרי), והנחה זו ("דער אַפלייג") תהיה באופן של התאמתות, שיביא לידי "בכּן" בפועל ממש, במחשבה דיבור ומעשה, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לפעולה עם הזולת, להאיר את הסביבה כולה ב"נר מצווה ותורה אור"²⁰, ומאור שבתורה, זוהי פנימיות התורה²¹.

וכאשר כל בני ישראל מתנהגים באופן כזה - אזי נעשה העניין ד"כליאי רגלא דתרמודאי"¹³, תרמודאי אותיות מורדת²², היינו, שמתבטל עניין המרידה באלקות, ונעשה אור בכל העולם כולו.

י. (ואמר כ"ק אדמו"ר:) מנהג ישראל ליתן מעות חנוכה²³ (ונתן בידו הקדושה לכל אחד מהתלמידים שקל אחד).

(משיחת ליל נר חמישי דחנוכה, לתלמידי ישיבות תומכי תמימים דברוקלין, בחדרו הקדוש, ה'תש"ג. 'תורת מנחם' כרך ז עמ' 241-246, בלתי מוגה)

20 משלי ו, כג.

21 ראה פתיחתא דאיכ"ר ב ובפי' יפה ענף שם. ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז ובפי' קה"ע שם. המשך תע"ב כ"ג ע' א'שכב. סה"מ תרפ"ט ע' 176. וש"נ.

22 עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קה"י ערך תרמוד.

23 ראה גם שיחת ליל נר חמישי דחנוכה דאשתקר ס"ד (תורת מנחם - התועודיות ח"ד ס"ע 230 ואילך). וש"נ.

ג) לימודו הוא באופן שמניח את עצמו לגמרי, שאינו מציאות בפני עצמו, אלא כל ענינו הוא למלא את שליחותו של הקב"ה - שהרי כל יהודי הוא שלוחו של הקב"ה להאיר את גופו ונפשו הבהמית וחלקו בעולם על-ידי האור ד"נר הוי' נשמת אדם"¹⁷, ולכן עבודתו היא שנוגע לו שהדבר ייעשה, ללא נפקא-מינה אם הדבר ייעשה על-ידו אם לאו¹⁸.

וכאשר עבודתו היא באופן של מסירת נפש, שאינו חושב כלל על עצמו, כי אם שהעניין יבוא לידי פועל - שעבודה באופן כזה היא מצד עצם הנשמה, ולא רק מצד הארת הנשמה המלוכשת בגוף ונפש הבהמית - אזי נעשית גם ההנהגה מלמעלה באופן שלמעלה מהטבע וללא אחיזה בטבע כלל, כך שגם כאשר בדרך הטבע אינו רואה שום דרך כיצד לבצע את הדבר, הרי הוא מצליח באופן שלמעלה מהטבע.

ט. ועניין זה - הנחת עצמותו מתוך מסירת נפש - בא על-ידי לימוד פנימיות התורה דווקא: גם על-ידי לימוד נגלה דתורה מיתוסף חיות בקיום התורה ומצות, שיורגש אצלו היוקר דתורה ומצות, ועל-ידי זה יקיים את המצווה לא רק כתיקונה אלא גם באופן של הידור מצווה. אבל, הרגש היוקר דקיום התורה ומצות הוא רק במידה כזו ששייכת למציאות שלו.

אבל כאשר לומד פנימיות התורה, שבה מבואר עניין ביטול היש, וגם דרגות נעלות יותר בעניין הביטול בעילוי אחר עילוי, אזי מגיע לדרגא כזו שנרגש אצלו היוקר דאלקות מצד עצמו, היינו, לא באופן ש"קרבת אלקים לי טוב"¹⁹, אלא שזהו טוב

17 משלי כ, כו. וראה תניא שם.

18 בזכרון אחרים: אלא שזכה שהדבר ייעשה על-ידו (חסר קצת).

19 תהלים עג, כח.

הכנה לקץ הבלתי ידוע

הקץ שלמעלה מהעולם וגילוי נמשך למטה

...מודגש בסיום וגמר חנוכת המשכן ("ביום שנים עשר גו"), שרומז על סיום וגמר כללות עבודתם של ישראל בעשיית משכן ומקדש לו יתברך - שעל-ידי זה מתגלה העילוי ד"סוף מעשה במחשבה תחילה".

...והנה, העניין ד"סוף מעשה במחשבה תחילה" (שב"סוף מעשה" מתגלית בחינת תחלה שלפני ולמעלה מתחילת המחשבה, שלא נתגלתה גם בתחילת המחשבה) מודגש במיוחד בנוגע לעניין הגאולה:

זמן הגאולה, "קץ הימין", הוא סתום וחתום, כמו שכתוב "סתום וחתום הספר עד עת קץ", "כי סתומים וחתומים הדברים עד עת קץ", וטעם הדבר - כיוון שהגאולה עצמה הוא עניין סתום וחתום, היינו, שהגילויים דימות המשיח הם מדרגא נעלית ביותר שהיא באופן של סתימות, ובלשון הרמב"ם ש"באותו הזמן כו' יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים סתומים", ובגלל זה נעשה גם זמן הגאולה סתום וחתום.

ויתירה מזה - שהסתימות דהגאולה היא לא רק ביחס לנבראים, אלא גם ביחס להקב"ה (כביכול), כדרשת חז"ל על הפסוק "יום נקם בלבי ושנת גאולי באה", "לליבי גיליתי לאיברי לא גיליתי" (לא הוצאתי דבר מפי שהיו איברי יכולין לשמוע אבל בליבי היה טמון הדבר", "סתום וחתום שלא הוציא אותו הקב"ה בפיו"), "לבא לפומא לא גליא", היינו, שענייני הגאולה הם בדרגא נעלית כל כך שגם אצל הקב"ה הרי זה בבחינת העולם ("בליבי") שלמעלה מגילוי (בדיבור בפה) - על דרך "מחשבה תחילה", "תחילה" שלפני ולמעלה מהגילוי דתחילת המחשבה.

ודרגא נעלית זו, העולם שלמעלה מגילוי, "מחשבה תחילה" - נמשכת ומתגלית ב"סוף מעשה", בסיום

וגמר מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, שעל-ידי זה פועלים העילוי והשלימות דימות המשיח,

ש"דברים הסתומים", סתימות והעולם שלמעלה מגילוי, יומשכו ויתגלו למטה בפועל ממש.

[.]. ומזה מובן גם בנוגע ליחס לגאולה העתידה לבוא והשפעתה על זמן הזה:

אילו היה הקץ ידוע - אזי היחס לגאולה היה כמו לדבר השייך לעתיד שאינו פועל שנינו (כל כך) בזמן ההווה; מה שאין כן כשהקץ אינו ידוע, וביחד עם זה, יודעים בוודאות שיכול להיות בכל רגע ומצפים שיהיה ברגע זה - אזי היחס להגאולה הוא כמו לדבר השייך להווה, היינו, שההנהגה בהווה היא באופן המתאים למעמד ומצב דגאולה העתידה, דכיוון שהגאולה יכולה לבוא תיכף ומיד ממש, הרי, בכל רגע ורגע צריכים להיות מוכנים להגאולה.

ובסגנון אחר קצת - שנעשה החיבור דגלות עם גאולה, שבזמן הגלות עומדים מוכנים להגאולה, ולא עוד אלא שמהפכים הגלות לגאולה, שהאותיות ד"גולה" מתהפכות להיות חלק מ"גאולה" (על-ידי זה שממשיכים בהם האל"ף, אלופו של עולם), כיוון שמתגלית בחינה הכי נעלית שלמעלה מגולה וגאולה שעל-ידי נעשה החיבור ועד להפיכת גולה לגאולה.

[.]. ומזה מובן שהשליחות המיוחדת של דורנו זה, שמודגשת ביותר בתקופתנו זו, מתבטאת בעניין "סוף

מעשה במחשבה תחילה" - לגלות את קץ הגאולה ("מחשבה תחילה") בסוף זמן הגלות ("סוף מעשה") על-

ידי הציפייה וההכנה לגאולה עד שמביאים את הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

(מהתוועדות ש"פ צו תש"נ, 'התוועדיות' תש"נ חלק ג, עמ' 19)

'דמי חנוכה' בכינוסי צבאות השם

מה יעשה ילד יהודי בכסף? - ייתן לצדקה • כסף 'מזומן' בעבודת ה':
החלטה מיידית להתגבר על היצר-הרע • שנים עשר כינוסי-חנוכה
לילדי "צבאות ה'" התקיימו בהשתתפות הרבי משנת תשמ"א ועד
חנוכה תשנ"ב • בכל פעם הזכיר וחילק 'דמי חנוכה', פעמים ארבע
מטבעות, פעמים שלוש ופעמים שתיים • סקירה מיוחדת

וענינו בעבודת ה':

עבודתו של יהודי לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, היא - באופן שקונה ונעשה בעל-הבית על חלקו בעולם. על-ידי זה שנותן כספו וזהבו כו', היינו, הרצון והתענוג כו', עבור הקב"ה, תורתו ומצוותיו.

וקנין זה צריך להיות בכסף של ממש, ולא בנייר שיש בו התחייבות של מזון, כלומר, לא רק שמקבל על עצמו החלטה טובה ומתחייב שיעשה עבודתו לאחרי זמן, אלא מעשה בפועל ממש תיכף ומיד.

ועל דרך זה בנוגע ל"צבאות השם" במלחמה עם היצר הרע - שלא זו בלבד שמחליט שכאשר יבוא היצר הרע לבלבלו אזי יבטל את מציאותו, אלא תיכף ומיד מבטל את מציאותו של היצר הרע שלא תהיה לו תפיסת מקום וממשות כלל, וזורקו לגמרי מד' אמותיו, ומוסר את הרצון והתענוג אך ורק לעניני קדושה, תורה ומצוותיה.

מה לעשות ב'דמי החנוכה'?

בשנת תשמ"א התקיים הכינוס הראשון של

בכינוס הילדים בחנוכה תשמ"ח התייחס הרבי לעובדה של נתינת מטבעות דווקא כ'דמי חנוכה', וכה אמר (התוועדות תשמ"ח כרך ב, עמ' 159):

ההוראה מנתינת המטבעות היא - שאין להסתפק בהבטחות והתחייבויות, אלא נדרש מעשה בפועל - "המעשה הוא העיקר!" -

פירוש הדברים:

טבעם של ילדים, שמטבע של מתכת (מטבע של זהב וכסף, או אפילו של נחושת). תופסת אצלם מקום יותר מנייר שיש לו שווי של מזון.

ומכיוון שכל דבר יש לו מקור בתורה - שהרי "אסתכל באורייתא וברא עלמא" וממילא, לא יתכן מציאות של דבר בעולם, אלא אם כן יש דוגמא לזה בתורה - מצינו דוגמתו בהלכות דקנין בכסף, כמו קידושי אשה, ועל דרך זה כשקונים חפץ בקנין של כסף, שצריך להיות במטבע של כסף (וכיוצא בזה) ממש, ולא בנייר שיש לו שווי מזון. מכיוון שלאמיתתו של דבר אין כאן שווי מזון. כי אם, שטר התחייבות שיש כנגדו כסיו באוצר המדינה, ובמילא, אין זה כסף, אלא שטר (נוסף לכך שערכו משתנה בהתאם לשינויים במנהג המדינה כו').

ואחיותיהם וכו'), ובודאי יעשו גם הם באופן האמור. בשנת תשמ"ה (התוועדות תשמ"ה כרך ב' עמ' 996) אמר הרבי:

יתנו לכל אחד ואחת מכם (באמצעות המדריכים והמדריכות, כנהוג בכל כנס) ארבע מטבעות: מטבע א' - לצדקה בקשר לעניני חנוכה. מטבע הב' - לצדקה בקשר לעניני חינוך, שכן, חנוכה קשור עם ענין החינוך. מטבע הג' - כדי שתהיה הוספה בענין הצדקה, כהוראת ימי חנוכה - מוסיף והולך. ומטבע הד' - לעשות בה כטוב בעיניכם. ובזכותכם - יתנו ד' מטבעות גם עבור הורייכם, המדריכים והמדריכות, וכל שאר היהודים המבוגרים הנוכחים כאן, הן אנשים והן נשים.

שנה אחר כך, בתשמ"ו, התקיים הכינוס במשותף עם חברי כולל 'תפארת זקנים, לוי יצחק', והרבי אמר (התוועדות תשמ"ו כרך ב, עמ' 132):

יחלקו לכולם, ל"צבאות השם", לזקנים וזקנות, ולכל הנאספים - ג' מטבעות: מטבע הא' - לצדקה הקשורה עם חנוכה, ומטבע הג' - לעשות בה כטוב בעיניהם.

הכינוס של שנת תשמ"ז התקיים בנר ה' דחנוכה (התוועדות תשמ"ז כרך ב, עמ' 128), והרבי ציין:

כיוון שנמצאים בחנוכה - תינתן הוספה במטבעות - שלש מטבעות: הא' לצדקה בכלל, הב' לצדקה הקשורה בחנוכה, והג' - כל אחד ואחת יעשה בה כטוב בעיניו.

ובזכות ילדי "צבאות השם" יתנו ג' מטבעות דמי חנוכה גם למבוגרים הנמצאים כאן.

בשנת תשמ"ח (התוועדות תשמ"ח כרך ב, עמ' 158) אמר הרבי:

נהוג בכל כינוס דוגמת כינוס זה לסיים בעמוד השלישי - ענין הצדקה, ובפרט בימי חנוכה, כמנהג ישראל לתת דמי חנוכה. . . ולכן יתנו עתה לכל אחד ואחת מכם מטבע אחד באופן סמלי - עבור דמי חנוכה, ומטבע אחד לצדקה.

ונוסף לזה - עוד מטבע אחד, כדי להשתמש בה עבור דבר טוב, כפי ראות עיניכם.

'צבאות השם' בחנוכה, ביום כ"ה בכסלו, ובסיומו (לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 467) נתן הרבי למדריכים ולמדריכות מטבעות של עשרה סנט, לחלק לכל אחד ואחת מהילדים והילדות שני מטבעות: אחד לתת לצדקה, והשני כ'מעות חנוכה'.

לפני כן (שם עמ' 465) ביקש הרבי שהילדים יקבלו עליהם להשפיע על החברים (חברים על חברים) והחברות (חברות על חברותיהן) שאף הם יתנו צדקה וידיאגו לקבל דמי חנוכה, וגם והעיקר ילמדו תורה ויתפללו התפילות.

שנה לאחר מכן - תשמ"ב, ביום כ"ד בכסלו, יקבלו הילדים שלושה מטבעות (לקוטי שיחות שם עמ' 455-454): אחד - לתת לצדקה, השני - לעשות בו כטוב בעיניהם, והשלישי - 'מעות חנוכה'.

קודם לכן (שם עמ' 451-450), דיבר הרבי לילדים על ההוספה של מטבע בתור דמי חנוכה וחשיבות המנהג, וביקש מהם להחיות את המנהג של 'דמי חנוכה'.

בשנת תשמ"ג התקיים הכינוס אור לה' דחנוכה, והרבי אמר (התוועדות תשמ"ג כרך ב, עמ' 725):

נסיים את ה"כנס" בחלוקת מטבעות לכל אחד ואחת מכם: מטבע א' - לצדקה, מטבע הב' לעשות בה כטוב בעיניכם, לנצלה לדברים טובים טהורים וקדושים על-פי רצונו של הקב"ה, מטבע הג' - בתור "מעות חנוכה", ומטבע הד' - כדי לתת "מעות חנוכה" לחברים (ילד לחבירו, וילדה לחברתה).

שנה אחר כך, בתשד"מ (התוועדות תשד"מ כרך ב, עמ' 723), התקיים הכינוס אור לז' דחנוכה, והרבי אמר:

אתן עתה מטבעות למדריכים ולמדריכות - כדי לחלק ג' מטבעות, 'דמי חנוכה', עבור כל אחד ואחת מכם, על מנת לתת ב' מטבעות לצדקה: מטבע הא' - לצדקה הקשורה עם ענין החינוך, כמבואר בדרושי רבותינו נשיאינו אודות הקשר של חנוכה עם ענין החינוך, ומטבע הב' - לצדקה סתם; ומטבע הג' - לעשות בה כטוב בעיניכם.

ובזכותכם - אתן מטבעות גם עבור המבוגרים הנמצאים כאן (הורי הילדים וקרוביהם, אחיהם

בשביל מה צריך ילד יהודי כסף?

דבר המעורר גם על מנהג ישראל - כמדובר פעמים רבות - שכדאי להעניק לילדים "דמי חנוכה" לפחות פעמיים במשך ימי החנוכה, ומה טוב בכל יום [כולל גם בערב שבת - לפני כניסת השבת], ובנר חמישי - להוסיף בזה, בהתאם למנהג הנ"ל.
הרבי סיים:

על-פי האמור נסיים עתה בנתינת "דמי חנוכה" - בתוספת לצדקה הרגילה... ד' מטבעות של עשר סענט. אחר-כך ל"טנקיסטים" שטרות של דולר, לתת לכל אחד ואחת מהנוכחים שיחיו ב' שטרות של דולר.

בשנת תנש"א התקיים הכינוס בב' דראש-חודש שבת, ואז אמר הרבי (התועדויות תנש"א כרך ב, עמ' 74):

כנהוג יתנו לכל אחד ואחת ג' מטבעות בקשר לחנוכה בכלל ובג' פעמים הוי חזקה, לשון חזק. ונוסף על זה - מטבע ד', שגם היא ניתנת בקשר לחנוכה כ"מעות חנוכה" אבל בכוונה שמטבע זו בוודאי יתנו לצדקה.
ולבסוף (שם עמ' 77) סיים:

הסיום של כינוס כגון זה הוא בעשיית כל אחד ואחת מכם לשליח לתת צדקה, ומכיוון שעומדים בימי החנוכה ונהוג לתת "מעות חנוכה", יתנו לכל לראש ג' מטבעות שיהיו כסף שלכם ותוכלו לעשות בהם כטוב בעיניכם, וכחוספה למטבעות אלו, יתנו מטבע ד' שאותה בוודאי תתנו לצדקה.
הכינוס של שנת תשנ"ב התקיים בליל א' דחנוכה, וכבשנים האחרונות היה גם הוא כינוס 'צבאות השם' עולמי, עם מקומות ידועים בעולם, על-ידי הלוויין [במהלך דבריו הזכיר הרבי שעל-ידי הלוויין ניתן להתקשר עם יהודים הנמצאים במוסקווא, ניו-יורק, בהודו בכלכותא, ביפן, בארץ-ישראל באוסטרליה וכן הלאה] והרבי אמר ('שיחות קודש' תשנ"ב כרך ב' עמ' 443):

לאחרי תפילת מעריב יתנו לכל אחד ואחת מהנמצאים כאן שליחות [מצווה], שתכלול מטבע ושטר: מטבע, בכדי שהנותן יקיים בו את המצווה וה"מנהג ישראל תורה היא" - לתת "דמי חנוכה"; ושטר כדי לתת למטרה טובה, מטרת צדקה...
ואכן אחרי מעריב, נתן לכל אחד ואחת מהילדים, ואחר כך לכל הנוכחים - שקית פלסטיק ובה שטר של דולר, ומטבע של עשרה סנט.

בשנת תשמ"ט התקיים הכינוס בכ"ח בכסלו. הרבי (התועדויות תשמ"ט כרך ב, עמ' 63 ואילך) דיבר בהרחבה על הכוונה בנתינת דמי חנוכה, שהיא כדי לתת לילדים את האפשרות להוסיף בצדקה. כלומר, הכסף שנותנים לכל אחד ואחת מהילדים אמנם נעשה שלו/שלה, אבל המטרה היא שיוסיפו בנתינת צדקה. ובלשונו:

בשביל מה צריך ילד יהודי כסף... ועל-פי-זה מובן, בנוגע לפועל, עד כמה כל אחד ואחד מהילדים שמקבל דמי-חנוכה צריך לזכור שעל-ידי-זה ניתנה לו הזדמנות להוסיף יותר בצדקה.
ואחר-כך סיים:

יתנו לכל אחד ואחת מטבע לשליחות-מצווה לצדקה, ומטבע נוסף בתור "דמי חנוכה", לעשות בו כטוב בעיניו, ומה טוב לתת גם אותו לצדקה (אלא שזוהי נתינה מכספו שלו, כמדובר כמה פעמים).
קודם לכן ציין הרבי:

נותנים יותר ממוטבע אחד, כדי לקיים "ואהבת לרעך כמוך". . . מטבע אחד לחברו - "כמוך" - אם חברו זקוק לצדקה לעצמו, או עבור בית הכנסת ובית המדרש או דבר דומה מענייני יהדות שנחוץ לו סיוע כספי - צדקת הציבור.

לראות ולראות

כינוס חנוכה תש"נ היה מיוחד במינו: הוא התקיים בר-זמנית בכמה וכמה מדינות, תחת הכותרת 'לראות ולראות', ובאמצעות הלוויין נצפו כל הכינוסים שמסביב לעולם: בכותל המערבי שבירושלים עיר-הקודש; בבית הכנסת המרכזי במוסקווא (רוסיה); בלונדון (אנגליה) ובפריז (צרפת). וכמו-כן נשמעו ונראו האירועים במקומות האלה בבית-מדרשו של הרבי.

המעמד התקיים בכ"ח בכסלו, נר ה' דחנוכה תש"נ, ובין הדברים דיבר הרבי על מנהג רבותינו לתת 'דמי חנוכה' לילדים בנר חמישי, והסביר כי מנהג זה הוא התוכן של 'דמי חנוכה' (התועדויות תש"נ כרך ב, עמ' 63 ואילך):

...לעשות מדבר של חול (כסף) - חנוכה, קדושה.

חנוכה

אלא לראותם בלבד

יש לדקדק בזה: הסגנון "אין לנו רשות אלא" מורה לכאורה כי יש כאן נסיגה מסויימת מהאיסור הכולל "להשתמש בהם", וכי ה'שימוש' באופן של 'לראותן' מותר?!
ואמנם, בזמן שאנו מתכווננים בנרות חנוכה ('לראותן') ומקשיבים לסיפור הנרות, נחשב הדבר 'שימוש' - שימוש רוחני. 'שימוש' זה בהחלט מותר ואף רצוי.

(משיחת זאת: חנוכה תשל"ה - בלתי מוגה)

שורש נרות חנוכה במצוות התורה

במצוות נרות חנוכה מצינו שלושה פרטים. המצווה היא: (א) להדליק נרות, (ב) על פתח הבית, (ג) משמאל.

יש לומר ששלושה פרטים אלו בנרות חנוכה, שהיא מצווה מדברי סופרים, נובעים משלוש מצוות דאורייתא.

(א) עצם הדלקת נרות חנוכה נמשך מנרות המקדש, כפשטות העניין. (ב) ההדלקה בפתח הבית דווקא קשורה למצוות מזוזה. ואמנם, מבואר בתורת החסידות ש"במזוזות הפתח יש שתי מצוות, אחת דאורייתא והיא מצוות מזוזה, והשנייה מצווה דרבנן כעין דאורייתא, והיא מצוות נרות חנוכה". (ג) זה שמדליקים נרות חנוכה משמאל הפתח מורה כי מצווה זו משפיעה גם על צד ה'שמאל' ומאירה אותו. תכונה זו מצאנו במצוות תפילין, שמניחים על-יד שמאל (ובמיוחד על-פי המבואר בזהר שעושים כן כדי לשעבד לקב"ה גם את יצר הרע שבחלל השמאלי שבלב). תכונה זו ניתן לראות אף בתפילין של ראש, כי מצווה זו מביאה לידי כך ש"וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

(ליקוטי שיחות, כרך ה, עמ' 226)

ה'שמש'

מקומו של ה'שמש' הוא למעלה משאר הנרות. הטעם הפשוט הוא, 'שאם בא להשתמש ישתמש לאותו נר'. או יש לומר שהשמש הוא בדוגמת הכהן, המדליק את נרות המקדש. והטעם הפנימי לזה הוא - מי שמדליק את 'נר ה' נשמת אדם' של חברו מתעלה לדרגה שהיא נעלית אף מדרגתו של האדם שאת נשמתו 'הדליק'.

(ליקוטי שיחות)

פרשת מקץ

כי נשני אלקים... כי הפרני אלקים (מא, נא-נב)

"אפרים" ו"מנשה" מסמלים את עבודת הצדיק ועבודת הבעל-תשובה. בשניהם מופיע טעם קריאת שמותיהם על מעשיהם שבעבר: "כי נשני... כי הפרני". וכדלהלן:
אפרים - מלשון "כי הפרני אלקים", היינו עבודת הצדיק: הצדיק "פרה ורבה", ומתחזק בעבודתו כתוצאה מתורתו, תפילתו וקיום המצוות שלו עד עתה.
מנשה - מלשון "כי נשני אלקים", היינו עבודת הבעל-תשובה: אדם ש'שכח' את הקב"ה, וכשנותן ליבו לחזור בתשובה, הרי תוקף וחוזק עבודת ה' שלו, הוא בגלל שבעבר 'שכח' זאת.
נמצאנו למדים: הצדיק עובד את ה' כתוצאה מעבודת ה' שלו בעבר, ואילו הבעל-תשובה עובד את ה' מהעדר עבודת ה' בעבר.

(אור תורה בראשית פ"ו ויחי דף כ' ע"ב)

לכו אל יוסף, אשר יאמר לכם תעשו (מא, נה)

אשר יאמר וכו': לפי שהיה יוסף אומר להם שימולו, וכשבאו אצל פרעה ואומרים: כך הוא אומר לנו... אמר להם: כל אשר יאמר לכם תעשו... (רש"י)

כל ישראל נקראו על שם יוסף, ככתוב (תהילים פ) "נוהג כצאן יוסף".
יוסף, גם בהיותו מלך במצרים, ערוות הארץ, לא הפריעוהו ענייני המלוכה מלעבוד את ה' יתברך. ולא עוד, אלא גם הכריח את אנשי מצרים ("ערוות הארץ") שימולו (ועד שפרעה עצמו ציווה עליהם לשמוע בקולו של יוסף), על-אף היותם שטופי זימה, ובזה הכניע את בחינתם (ראה מורה נבוכים ח"ג פל"ה).
כך כל אדם הנמצא ב'מצרים' במשמעותה הרוחנית, בין יהודים הרחוקים מאוד מיהדות, עליו להתחזק בתורה ובמצוות, ולא עוד, אלא שעליו להשפיע עליהם ולקרבם לתורה ולמצוות.

(לקוטי שיחות כרך י, עמ' 141)

יורא יעקב כי יש שבר במצרים (מב, א)

פירש הרב המגיד ממזריטש:
יעקב ראה שיש ניצוצי קדושה במצרים, שנפלו לשם בסוד 'שבירת הכלים', ולכן יש צורך לרדת למצרים כדי להעלות את הניצוצות האלה לקדושה.

(אור תורה בראשית דף יט עמ' ב)

* * *

לפני שנאסר אדמו"ר הזקן במאסר הידוע בפטרבורג, ציווה כי אחד מחסידיו ייסע תיכף ומיד לברדיטשוב, למסור 'פדיון נפש' עבורו להרב הצדיק רבי לוי-יצחק.

אחד החסידים נסע מיד לברדיטשוב, אך כשהגיע לשם ונכנס אל רבי לוי־יצחק, נוכח כי בגלל החיפזון לצאת לדרך שכח לשאול מה שם אימו של הרבי (כידוע ומקובל שבכל 'פדיון נפש' מזכירים את שם האם).

על שולחנו של רבי לוי־יצחק היה מונח באותה שעה חומש. פתח רבי לוי־יצחק את הספר וימצא כתוב "וירא יעקב כי יש שבר במצרים". אמר רבי לוי־יצחק: "שבר" ראשי תיבות שניאור בן רבקה.

(בית רבי פרק כ)

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו (מב,ח)

מסביר אדמו"ר האמצעי:

השבטים בחרו להיות רועי צאן, שהוא עסק קל. הם נמצאים מחוץ לעיר, וכל טרדות העולם אינן מבבלבלות אותם מביטולם ומדבקותם באלוקות. אך יוסף מידה אחרת היתה לו - אף שהיה טרוד מאוד בענייני העולם הזה, שהרי היה שליט בכל ארץ מצרים, לא היו העניינים האלה תופסים מקום אצלו שיבלבלו אותו מביטולו ומדבקותו באלוקות.

האחים לא שיערו ולא עלה על דעתם שאפשר להיות בבחינת 'מרכבה' לאלוקות גם בשעה שבחיצוניות טרודים כל־כך בענייני העולם הזה. לכן טעו בו וחשבוהו לאיש מצרי.

(תורת חיים, פרשת ויחי דף קד ע"ב)

וימהר יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו לבכות ויבא החדרה ויבך שמה... ויתאפק ויאמר שימו לחם (מוג,ל-לא)

"וימהר יוסף" - כל ישראל נקראו על שם יוסף, ככתוב (תהילים פ) "נוהג כצאן יוסף", "כי נכמרו רחמיו אל אחיו" - כל אחד ואחד צריך לעורר רחמים רבים על נשמתו, שהיא בחינת 'בנימין', 'בן אוני', היינו להתבונן בגודל הירידה של הנשמה שירדה למטה מטה, ולעורר רחמים על הניצוץ האלוקי שבנשמתו,

"ויבא החדרה" - היינו בהדרי ליבו.

"ויבך שמה" - שמה דייקא, ככתוב (ירמיה יג) "במסתרים תבכה נפשי", כי צריך להיות "חדווה מסטרא דא, ועציבו מסטרא דא" ("חדווה מצד זה ועצב מצד זה"), ככתוב בזוהר (ח"ב רנה).

"ויתאפק ויאמר שימו לחם" - זו התורה, שנמשלה לחם. כשאדם בוכה ומתמרמר על ריחוקו מאלוקות, גדל צימאונו לדבקה בו יתברך, וכשלומד תורה הרי הוא מתייחד עם האלוקות שבתורה.

(לקוטי תורה ויקרא פר' בהר, דף מע"ב)

ואת גביעי, גביע הכסף, תשים בפי אמתחת הקטן (מד,ב)

יוסף, שהוא 'צדיק עליון', עבודתו היא בדרך 'המשכה מלמעלה למטה', שהיא בחינת התורה. ואילו בנימין, 'צדיק תחתון', עבודתו היא בדרך 'העלאה מלמטה למעלה', שהיא בחינת התפילה. לכן הטמין יוסף את הגביע שלו באמתחת בנימין.

"גביע" בגימטרייה פ"ה (85), שהוא חמש פעמים טו"ב ($5 \times 17 = 85$), רומז לחמישה חומשי תורה ("אין טוב אלא תורה" - אבות פ"ו). יוסף המשיך בבנימין גם את העבודה של תורה, היינו בחינת המשכה מלמעלה למטה.

(אור התורה בראשית כרך ה' פר' מקץ עמ' 1956)

קריאת 'מעשה ראובן' / 'הגומל' בטיסת פנים / עמידה בחזרת הש"ץ

קריאת 'מעשה ראובן'

באנציקלופדיה התלמודית ערך 'טעמי המקרא'¹ מובא, שיש שתי מערכות טעמים במעשה ראובן², וזה תלוי בשאלה אם בתיבת ישראל יש 'אתנחתא' (וההמשך 'ויהיו בני יעקב שנים עשר' הוא סיום הפסוק), או שיש בתיבה זו 'סוף פסוק' (וההמשך 'ויהיו בני יעקב שנים עשר' הוא פסוק אחר). בשם ספר 'שערי תפילה' להמדקדק ר' זלמן הענא³ כתבו, שזה "קרי וכתיב" והקורא יקרא לפי הקרי, היינו כפסוק אחד, כמו ב'טעם העליון' בעשרת הדברות⁴; ומס' 'לוח ארש' להיעב"ץ⁵ הביאו, שהיחיד קורא כשני פסוקים, ובציבור קוראים אותו כפסוק אחד.

ברוב החומשים מובא רק לקוראם כפסוק אחד, וכמדומה שכך נפוץ לקרוא הן בשמו"ת והן בציבור (וכן משמע ברוב המפרשים - ובפרט מכיוון שזה מדגיש את העניין שראובן לא חטא ממש), וכן משמע גם בלוח 'דבר בעתו', וכל-שכן בשאר הלוחות (ולפניהם - באחרונים לסי' תכח וכו') שלא הביאו מעניין זה מאומה. מאידך בחומש 'תורה תמימה' ועוד, ובתנ"ך קורן וברויאר, הובאו בפסוק זה שתי מערכות-הטעמים ביחד (ללא הוראה כיצד לקרוא בפועל - וכנראה הדבר נעשה רק בשביל שימור המסורת). בתיקון 'איש מצליח' מובאת דרך שונה בזה: לקרוא (בציבור⁶) פעם ראשונה ולסיים ב'וישמע ישראל', כאילו הם שני פסוקים, ופעם שנייה לסיימו ב'שנים עשר', כפסוק אחד. בחומש 'שי למורא' כתב לנהוג כהיעב"ץ, וכן נדפס לאחרונה בספר חת"ת, וצריך עיון.

1) כרך כ, טור תרז"ח.

2) לה, כב.

3) אות שכה.

4) דבריו שם בעניין עשרת הדברות, הובאו בשו"ע אדמו"ר הזקן (סי' תצד ס"ח-יא), וחבל שלא צויין לספר זה כלל במהדורה החדשה של השו"ע. וראה בס' 'הסידור' עמ' רלח ואילך, וש"נ. אודות מסקנת אדה"ז למעשה שם שלא כהרז"ה, ציינו שם 'הערות וביאורים' גיליון תתל"ח עמ' 109. אגב, גם ב'מנחת של' כאן השווה זאת לעשרת הדברות.

5) סי' תסב.

6) ראה בהסכמת הרב נאמ"ן ל'תיקון' זה. ושם כתב גם, שבקריאת שמו"ת מנהגו לכפול גם את התרגום על כל צורה בנפרד.

עוד על ברכת 'הגומל' בטיסת-פנים

ב'התקשרות' גיליון תרס"ו עמ' 17 מובא הספק אם לברך בזמננו 'הגומל' על טיסה פנים-ארצית (מצד הסיכון שבטיסה עצמה, ללא מעבר מעל ים או מדבר), ושלמעשה ההוראה היא שלא לברך 'הגומל' על טיסה כזאת.

כך גם מדויק בלשון 'ספר המנהגים': "הנוסע מעבר לים באירון - גם-כן מברך ברכת הגומל" - הרי שאם אינו נוסע 'מעבר לים' - לא יברך.

ואכן, בקובץ 'הערות וביאורים'⁸ מסר הרה"ג הרה"ח ר' יהודה לייב שי' שפירא, רב וראש ישיבה דמיאמי רבתי, שבשעתו שאל זאת בקובץ 'גדיל תורה' ברוקלין נ.י.⁹ ע"פ המכתב שבלקוטי שיחות¹⁰ שבו משמע שיש לברך גם על עצם הסיכון שבטיסה (ללא ים ומדבר), והסתפק אם הדברים נכונים למעשה גם בתנאי הבטיחות דהיום. והרבי הוסיף על המכתב הנ"ל את הקטע (הנדפס ב'גדיל תורה' שם): "זה עתה ראיתי בס' טהרת יו"ט ח"ח (עצ"ו ואילך) ובשו"ת ציץ אליעזר חי"א ס"ד כמה דעות בזה". הרי שהרבי בעצמו כותב שיש להסתפק בזה.

כמו-כן מסר שם בשם הרה"ח מוהר"ר שמואל דוד רייטשיק ע"ה, שהוא עצמו שאל זאת מהרבי ביחידות, והרבי ענה לו שהאווירונים עכשיו שונים הם מאלה שהיו מלפנים, ואין צריך לברך.

הרב יוסף שמחה גינזבורג

עמידה בחזרת הש"ץ

בגיליון 'התקשרות' לפ' בראשית (תשד"מ) הופיע מאמר רב-ערך בנושא כפול: עמידה כמודים דרבנן, ועמידה בחזרת הש"ץ. ברצוני להוסיף מספר נקודות לגבי עמידה בחזרת הש"ץ.

1) דברי אדמו"ר הזקן (קכד, ז) לעניין תקיעות דמעומד נמצאים בסוגריים. בשו"ת שארית יהודה (למהרי"ל מיאנוביץ, אחי אדמו"ר הזקן, דף כא, א) ובשו"ת דברי נחמיה (חאו"ח דף יט, ג) נאמר, שהסוגריים מעידות על כך שאדמו"ר הזקן היה לו ספק בדבר, ולכן הניחו בסוגריים לעיון נוסף¹¹.

2) נראה לי להציע הסברים לגבי ספיקו של אדמו"ר הזקן, ממספר זוויות-ראיה:

א) אם "תקיעות מעומד" פירושו שהציבור עומד, אזי "תקיעות מיושב" פירושו שהציבור יושב, וזה כידוע היפך המציאות בקהילות רבות¹².

ב) בשו"ת 'יחזה דעת' (ח"ה סי' יא) מביא מקורות רבים המעידים על כך שהציבור יושב בחזרת הש"ץ הן בקהילות ספרדיות והן בקהילות אשכנזיות.

ג) בשו"ע אדמו"ר הזקן (תקצ"ב, ב) מביא טעם אחר¹³ לשם "תקיעות מיושב/מעומד" ("לפי שאף השומעין צריכין לעמוד בעת שמיעת תקיעות הללו"), וייתכן שבעלי אותו טעם אינם סוברים את הטעם המובא בסימן קכד. ייתכן גם שבעלי אותו טעם סוברים, שהקישור של השם "תקיעות מעומד" לעמידת הציבור¹⁴,

(7) ס"ע 14.

(8) גיליון ר"ה תשס"ח עמ' 68.

(9) גיליון כד עמ' תרא.

(10) חי"ב עמ' 152, שעליו נסב הדיון ב'התקשרות' שם.

(11) ישנה גם אפשרות שהסוגריים נוצרו מפני שהדברים נכתבו על הגיליון ע"י אדמו"ר הזקן או ע"י מהרי"ל, והוכנסו פנימה ע"י המדפיסים (ראה דוגמאות בס' 'תורת חב"ד' - ביבליוגרפיה' כרך ב, 'ספרי ההלכה של אדמו"ר הזקן', ס"ע כג).

(12) ידוע שבמשך הדורות השתנו הרבה דברים (גם בעניין זה - ראה בפרמ"ג שהובא להלן הערה 7), וצ"ע מה הראיה ממה שנהוג בימינו.

(13) מהלבוש סי' תקפ"ה ס"א והמגן-אברהם ר"ס תקצ"ב.

(14) בהגהות מנהגים (מנהג של יום חול סו"ס י, מקור דברי הרמ"א) מתייחס לביטוי **בגמרא** (ר"ה טז, א"ב) "למה תוקעין כשהן יושבין,

מקורו ומשמעותו למנהג שתוקעים בתפילת-לחש, ומזהה "התגלגל" קישור זה לתקיעות שבחזרת הש"ץ. כידוע, אדמו"ר הזקן בשולחנו (תקצ"ב, א), שולל תקיעות בתפילת-לחש.

3) מאחר שבס"י תקצ"ב מסביר אדמו"ר הזקן את פשר "תקיעות מיושב/מעומד" באופן השני כנ"ל, ומתעלם לחלוטין מהנימוק שבס"י קכד, אולי מהווה עובדא זו הוכחה לכך שחזר בו מאותו הנימוק¹⁵.

4) עצם דברי הרמ"א (קכד, ד) לגבי הצורך לעמוד בחזרת הש"ץ - והם המקור המצוטט בדברי אדמו"ר הזקן שם - נאמרים בתור "יש אומרים" בלבד, כך שאינם בהכרח דעה מחייבת של הרמ"א ואדמו"ר הזקן¹⁶. כמו"כ הרמ"א מייחס את דבריו ל'הגהות מנהגים' ובכך בעצם הוא כאילו מציין במפורש שזה רק בגדר מנהג¹⁷. על-פי-זה אפשר לענות על השאלה (המובאת גם בשו"ת 'יחווה דעת' הנ"ל) מדוע לא מייחס הרמ"א את דבריו לדברי הרמב"ם (פ"ט מהל' תפלה ה"ג) שבהם נאמר במפורש שעומדים בחזרת הש"ץ.

5) לאור כל הנ"ל, אותם גדולי-ישראל שנהגו לשבת בחזרת הש"ץ, כמפורט במאמר הנ"ל ב'התקשרות' וכן בשו"ת 'יחווה דעת' הנ"ל, אין הכרח שיש בהנהגתם סתירה לדברי הרמ"א ואדמו"ר הזקן.

הרב יוסף כהן, רב בעיר רמלה

ההערות למאמר זה הן הערות המערכת.

וחזרין ותוקעין כשהן עומדין".

15) זאת רק באם ידוע שאדמו"ר הזקן כתב את הל' ראש-השנה אחרי הל' תפלה (הספר לא נכתב לפי סדרו, ראה ב'הקדמת הרבנים בני הגאון המחבר' שהתחיל בהלכות ציצית והלכות פסח).

16) ראה בס' 'כללי הפוסקים וההוראה משו"ע אדמו"ר הזקן', כלל רצב (ובסמוך לו), לגבי 'יש אומרים' שברמ"א, שלא הביאם כדבר מוחלט להלכה. וראה בזה גם בשדי חמד, כללי הפוסקים סי' יד אותיות ב"ג.

17) צ"ע האם אמנם כל הכתוב בספר זה הוא רק מנהג בלבד, למשל האמור שם (בפרק הנ"ל סי' ח) שאסור לדבר מברוך שאמר ואילך, גם הוא אינו אלא מנהג - אתמהא. אבל בענייננו, גם הפרמ"ג שם (משבצות ס"ק ב) כתב רק שעמידה בחזרת הש"ץ היא "מנהג מקדמונים" ולא יותר מזה.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

י'שירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת מקץ

ל' בכסלו - א' דראש חודש, ו' דחנוכה

מוציאים שלושה ספרי-תורה. בראשון קוראים לשישה עולים בפרשת השבוע - מקץ. לאחר מכן, מניחים את ספרי-התורה השני על הבימה. הגבהה וגלילה. אחר-כך קוראים לשבעי בספר השני בפרשת פינחס "וביום השבת... ובראשי חודשיכם...", מניחים את הספר השלישי על הבימה ואומרים חצי קריש. הגבהה וגלילה. אחר-כך קוראים למפטיר בספר השלישי בפרשת נשא "ביום השישי...". הגבהה וגלילה ספר שלישי. הפטרה: "רני ושמחי" (זכריה ב, יד-ז), ומוסיפים פסוק ראשון ואחרון של הפטרת שבת ראש-חודש "כה אמר ה', השמים כיסאי...", "והיה מידי חודש...", "ויצאו וראו...", "והיה מידי חודש..." (ישעיה סו, א.כג.כד.כג). ולאחר-מכן פסוק ראשון ואחרון מהפטרת 'מחר חודש': "ויאמר לו יהונתן..." "ויאמר יהונתן לדוד: לך לשלום..." (שמואל-א כ, יח. מב). קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'רני ושמחי', ואם נזכר אחר הברכות - קורא אותה בלא ברכה.¹ אין אומרים 'אב הרחמים'.

מוסף: 'אתה יצרת'. טעה ואמר 'תיקנת שבת', ונזכר: עד שלא סיים תפילתו - חוזר ומתחיל 'אתה יצרת', ואם סיים תפילתו - חוזר לראש התפילה.² יום התוועדות (ביתר-שאת וביתר-עוז). ובוודאי אפילו בשבתות החורף יש לחלק ההתוועדות או לסדרה באופן כזה, שיוכלו המשתתפים בה להמשיך ההתוועדות בסעודת שבת בכתיהם.³

(6) לקוטי-שיחות כרך לה, עמ' 191 הערה 34.

(7) לוח כולל-חב"ד (כל הקטע).

(8) שם, וע"ע 'בהתקשרות' גיליון תקי"ז (עמ' 15 הערה 5), פרטים שונים בדף זה.

(9) אג"ק כרך י עמ' ד, ועיי"ש עמ' סט.

אומרים 'יעלה ויבוא' נוסף על 'ועל הניסים'. בערבית אין מכריזים 'יעלה ויבוא' לאחר 'השכיבנו' מחשש הפסק, אבל מזכירים זאת לציבור בטפיחה על השולחן. שכח לומר 'יעלה ויבוא' בתפילת ערבית, ונזכר לאחר שאמר "ה'" של 'המחזיר שכינתו לציון' - אינו חוזר.⁴

* אין לומר "הנרות הללו" בשבת,⁵ מלבד הסיום "על ניסין..."⁶

* מי שבירך ברכת-המוזון בשתי הסעודות הראשונות של השבת, ואמר 'ועל הניסים' אך שכח לומר 'רצה', ונזכר לאחר שהתחיל ברכת 'הטוב והמטיב' (אפילו אמר רק מילת 'ברוך' בלבד) - חוזר לראש, ואומר 'רצה', אבל אין צריך להזכיר 'ועל הניסים'.⁷

שחרית: לאחר חזרת הש"ץ: הלל שלם, ואברהם זקן, זכריה, קדיש תתקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום.

(1) שו"ע ס' תכב ס"א, וראה שו"ע אדמוה"ז ס' קיד ס"ז וסו"ס רצד.

(2) בש"פ מקץ, שבת חנוכה תשמ"ב, לאחר השיחה הראשונה, אמר הרבי "שבת זאגט מען ניט [=בשבת אין אומרים] 'הנרות הללו'" (נשמט מההנחה בלה"ק, אך נמצא בהנחות ה'ת' מהתוועדות זו), ומאז לא ניגנו זאת עוד בבית-חיינו בשבת.

(3) בשנים תשמ"ט - תשנ"ב החל הרבי לנגן **בשבתות** כמה פעמים את הסיום בלבד: "על ניסין..."

(4) שו"ע אדמוה"ז ס' קפח ס"ט. סידור אדמוה"ז.

(5) שו"ע אדמוה"ז ס' קפח סעיף יד. ולכאורה גם לדעתו אין איסור להזכיר (ריכוז הדעות בנושא - בס' 'בירור-הלכה' - תנינא' או"ח ח"א עמ' שעא).

מנחה. אין אומרים 'צדקתך'.

יום ראשון, א' בטבת

ב' דראש-חודש, ז' דחנוכה

מוצאי שבת-קודש: אין מאחרים תפילת ערבית כל-כך כמו בכל מוצאי שבת-קודש.⁷

כשמדליקים נר חנוכה בבית-הכנסת אחרי ערבית, נוהגים להדליק לפני עלינו.¹⁰ המדליק יודא שאמר 'אתה חוננתנו', ואם שכח לאומרה - יאמר תחילה התיבות 'ברוך המבדיל בין קודש לחול'. אחר-כך מבדילים.

הסדר בבית: הבדלה, נר-חנוכה, וייתן לך.¹¹

שחרית: הלל שלם, ואברהם זקן, וזבדיה, קדיש תתקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. מוציאים שני ספרי-תורה, בראשון קוראים בפרשת ראש-חודש, כהן: "וידבר... רביעית ההין", לוי: "עולת תמיד... ונסכה", ישראל: "ובראשי חודשיכם...". בספר השני עולה הרביעי בפרשת נשא "ביום השביעי...", חצי קדיש. אשרי, ובא לציון [ואין הש"ץ מסיימו בקול¹²], יהללו, הנחת תפילין דרבנותם, קריאת-שמע, פרשיות 'קדש', 'והיה כי יביאך', שש זכירות, חליצתן [הש"ץ יאמר איזה מזמור, כדי לומר אחריו את הקדיש¹³], חצי קדיש, תפילת מוסף.

"מצווה להרבות בסעודת ראש-חודש", ולכן יש המוסיפים מאכל מיוחד בסעודת היום לכבוד ראש-חודש, מלבד ההוספה לכבוד החנוכה.¹⁴

יום שני, ב' בטבת

ח' דחנוכה - 'זאת חנוכה'

על כל אחד ואחת לנצל יום זה: להשלמת נתינת דמי-חנוכה (מי שטרם נתן) - "לתפוס" ולעשות זאת

(10) כך נהגו במניין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

(11) ספר-המנהגים.

(12) כי אז יתחייב לומר ח"ק מייד, כפי שהורה הרבי - ראה 'התקשרות' גיליון תסו עמ' 15 הערה 16.

(13) ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטו. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

(14) ראה שו"ע או"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.

עוד בחנוכה, וכל המקדים הרי זה משובח, ועכ"פ בסמיכות הכי קרובה לחנוכה¹⁵, וגם מי שכבר נתן - להוסיף עוד¹⁶. להשלים הפעולות ד' מבצע חנוכה', עד לתכלית השלימות¹⁷; ולעשות 'סך-הכול' מכללות העניין דחנוכה, על כל השנה כולה, להאיר את העולם כולו ב"נר מצווה ותורה אור"¹⁸. לשם כך יש לערוך התוועדות נוספת ביום זה¹⁹. יש ללמוד ביום זה את מאמר רבינו הזקן (או על כל פנים חלק ממנו) המבאר מעלת 'זאת חנוכה', והעיקר 'לחיות' עמו²⁰.

שחרית: כבימים הראשונים: הלל שלם, חצי קדיש, קוראים לכהן "ביום השמיני... מלאה קטורת", ללוי עד "בן צורישידי", ולשלישי - "ביום התשיעי... כן עשה את המנורה". אשרי, ובא לציון, קדיש תתקבל, 'בית יעקב' עד גמירא.

ב'זאת חנוכה' הורה הרבי שלא לכבות את הנרות אחר תפילת המנחה, ושיישארו דלוקים גם בצאת החנוכה.²¹

אחרי חג:

שיירי הפתילות שדלקו ושיירי השמן שבחנוכייה (לא שבכבוק) - אם לא התנו עליהם תחילה - עושים להם מדורה בפני עצמם ושוורפים אותם.²²

חודש טבת

מצווה לפרסם את תשובת הרבי, במענה לשאלה אם לערוך חתונה [בחצי השני של רוב החודשים, וכן בזמנים מסויימים שהיה מנהגו²³ שלא לקיים בהם חתונה:

15 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 96, ותש"נ ח"ב עמ' 92.

16 'התוועדויות' תש"נ שם.

17 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 90.

18 שם עמ' 95. וראה 'התוועדויות' תש"נ ח"ב עמ' 92,88.

19 'התוועדויות' תש"נ ח"ב עמ' 92,88.

20 המאמר: ד"ה ביום השמיני - ליקוטי-תורה, דרושי שמע"צ פוג, (בסופו פ"ב, מתייחס במפורש לזאת חנוכה). הגהות הצמח-צדק: אור-התורה, חנוכה (כרך ה), דף תתקס"ב, א - ההוראה: 'התוועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 86. מאמר של הרבי ליום זה - ד"ה ה"ל, ס' המאמרים מלוקט ח"ד עמ' קט (ובהוצאה החדשה לפי החודשים ח"ב עמ' קצג).

21 יומן תשכ"ה אות קס (וכן בכר"כ שנים).

22 שו"ע ונו"כ סי' תרע"ז ס"ד. ביאור-הלכה שם.

23 כנדפס בס' המנהגים ס"ע 76. ובאג"ק דלהלן סוף ההערה הבאה.

קדושה להוסיף ולהרחיב את ספריית אגודת-חסידים-
 חב"ד ליובאוויטש, וכן לייסד ספריות תורניות
 ציבוריות ולהרחיב גם את הספרייה הפרטית של כל
 אחד ואחד, במיוחד של ילדים ב'בית חב"ד' הפרטי
 שלהם, בספרי רבותינו נשיאינו ובספרי קודש בכלל.

מדבריו במעמד השמחה: "כמו בעת מאסרו וגאולתו
 של רבנו הזקן, הרי בעל השמחה והגאולה למד מכל
 האירועים הוראות בעבודת ה', ואחת המסקנות שלו
 היתה להוסיף ביתר שאת בהפצת המעיינות חוצה.
 לאור כל זה ברורה ההוראה האלוקית הנצחית בקשר
 לאירוע הנוכחי, שדווקא מן הטעונונים וההאשמות
 כאילו אגודת-חסידים-חב"ד, כולל הספרייה שבה
 נמצאים הספרים וכתבי דא"ח, איננה בשימוש עבור
 הפצת המעיינות חוצה, הרי דווקא מטעונונים אלו
 יש ללמוד עתה להגביר עוד יותר את הפצת תורת
 רבנו ולימודה ביחיד וברבים מתוך שמחה עצומה
 והתלהבות, שמחה פורצת כל גדר"²⁸.

מההוראות ("אבן הבוחן" דניצחון הספרים) דיום
 זה: להוסיף בקביעות עיתים לתורה, כולל ובמיוחד
 לימוד ברכים, ולכל לראש - לימוד [משניות, ועל
 דרך זה בספרים שנפדו] המביא לידי מעשה,
 עד ללימוד ההלכות ברמב"ם ושו"ע ונו"כ ועד
 לפנימיות התורה, ולעורר רבים לזה"²⁹.

רכישת ספרי קודש - שיהיה בכל בית יהודי פרטי,
 וגם בחדר האוכל, ספרי יסוד (נוסף לחומש, סידור,

"הגבלות בימינו אלה בנוגע לימי חתונה
 - מלבד המפורשים [=בשולחן-ערוך], כמובן ופשוט
 - המביאים לדחיית ואיחור זמן החתונה, מביאים
 ככמה וכמה מקרים, בעוונותינו הרבים, למכשולים
 בענייני צניעות וכו' דחתן וכלה, וד"ל.
 "וצריך-עיון גדול ביותר: הכדאיות הן, או
 אדרבא?!

"ולכן עצתי בכלל - שלא לאחר זמן
 חתונה"²⁴.

יום רביעי ד' בטבת

יום שלישי בלילה, אור ליום רביעי: אם צפויה
 עננות מוגברת בשבוע הבא, יש לקדש את הלכנה
 מיד כשאפשר, גם אחר ג' ימים (מעתי-לעת)
 מהמולד (החל מהלילה. המולד היה ביום שבת-
 קודש אחרי-הצהריים), ואין להמתין עד אחר
 שבועה ימים מהמולד"²⁵.

יום חמישי ה' בטבת - 'דין נצח'

היום בו 'דין נצח'²⁶ באופן גלוי, לעיני כל העמים
 (בבית-המשפט הפדרלי), בנוגע לספרי וכתבי רבותינו
 נשיאינו שבספריית ליובאוויטש, בשנת תשמ"ז.

"כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו הכריז על יום זה כיום
 סגולה ועת רצון לדורות"²⁷. כמו-כן יצא בקריאה

(הרה"ח ר' זאביחזקאל שי' הכהן כ"ץ) לומר קדיש. הרבי הביע
 תמיהה על כך, ונענה שיש (ואכן היה) חתן בבית-הכנסת.
 28 תקציר - ע"פ 'ימי חב"ד'.

בשעתו נמשכה השמחה שבעת ימים, כאשר בכל יום היה הרבי
 אומר שיחה מיוחדת. בשיחת ש"פ ויגש אמר בין השאר: "יש
 להכריז ולפרסם שבימינו אלה נמצאים אנו בזמן (ומקום)
 מיוחד, אשר, לא נותר בו אלא עניין אחד ויחיד - וחיוב אדם
 לומר בלשון רבו, כלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר: 'עמדו הן כולכם,
 לבניין בית-המקדש העתידי בניית זוד מלכא משיחא!'"
 (התועדויות' תשמ"א ח"ב עמ' 203).

השיחה האחרונה, אור ל"ב טבת, הוקדשה להצעות להכנות
 לקראת יו"ד שבט, לכל אנ"ש ולכל ישראל, אנשים נשים וטף,
 בנייהן הוספה בתורה ובצדקה, כולל בהפצת המעיינות חוצה,
 עריכת 'בחינות' ע"י 'עשה לך רב' של כל אחד ואחת מדי עשרה
 ימים, ודיווח מלא עליהן לרבי (שם, עמ' 236).

29 'התועדויות' תשמ"ח ח"ב עמ' 164-174. סה"ש תשנ"ב
 ח"א עמ' 211-212.

24 צילום כ"ק - 'מאוצר המלך' ח"א עמ' 310 (בקשר לחתונה
 בחציו השני של החודש, וראה שם עמ' 305, 311). זאת בנוסף
 להוראות דומות שפורסמו בנדון ב'התקשרות' גיליון קסא עמ'
 18 - כל זה במקום ההסתייגות שהיתה בעבר מעריכת חופה
 בחדשי טבת ושבת, כמ"ש גם באג"ק ח"ה עמ' נב, ח"ה עמ'
 טז, ובפרט בח"ז עמ' פח.

25 שער-הכולל פרק לג אות ב, עיי"ש בסופו, וכן בהגהת כ"ק
 אדמו"ר מהורש"ב על זה (בסידור תורה-אור תשמ"ז עמ' 489)
 ובסופה. וראה בס' 'דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד' פ"ב הע'
 32.

26 ראה סיפור חז"ל אודות הכרזה זו - ויקרא רבה פכ"ד, ג.
 משמעותה בעבודת ה' נתבארה ב'התועדויות' תשמ"ז ח"ב עמ'
 243.

27 בסיום חזרת הש"ץ ביום זה (בשנת תשמ"ז), החל הש"ץ

המקבל את הספר תיכף ומיד בצאתו לאור. וכן לקיים מנהג ישראל לתת מתנה לחתן - ש"ס, ולכלה - סידור 'קרבן מנחה' (ובימינו אלה - ספרי הלכה בעניינים השייכים להנהגת הבית "בלשון ברורה ודרך קצרה" בלה"ק, או מתורגם לשפת־המדינה), וכל המרבה הרי זה משובח. וכן לתת ספרי קדש כמתנה, גם לילדים, לקראת שמחה פרטית או יום־טוב³⁰.

תהילים, ובבית חסידי - גם ספר התניא וכו') כולל ובמיוחד ספרי הלכה למעשה בחיי יום־יום, שילמדו בהם לעתים קרובות. וכן שלכל ילד וילדה יהיו ספרי קודש משלהם ("תניא קטן"), בחדרם, ויסבירו להם שלא יחששו מקריעה ברוב השימוש, כי אז אדרבה יקנו להם ספרים חדשים ומהודרים עוד יותר. וכן לדבר עם המו"לים ומוכרי הספרים על הנחה מיוחדת לרכישתם, וכל הזריז בכל זה הרי זה משובח, כולל גם על־ידי הזמנה מראש כ'מנוי' ("פרענומער־אנטן")

30) 'התוועדויות' תשמ"ח שם עמ' 171-173, תשמ"ט שם עמ' 103. סה"ש תשנ"ב עמ' 227, 360, 488.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש